

Jaarverslag 2010

GELDERS
ARCHIEF

Jaarverslag 2010

- Nieuwe website leidt tot meer bezoek
- Een nieuwe coöperatieve vereniging
- Architectenbureau De Twee Snoeken ontwerpt nieuwbouw
- Inventarisatie familiearchief Bentinck gestart

Stap voor stap komt de nieuwbouw van het Gelders Archief dichterbij. Vooruitlopend op de fysieke vernieuwing bracht het Gelders Archief zijn nieuwe website in de lucht, die meteen een succes bleek. Samenwerking in een coöperatie bleek de aanleiding om de huisstijl te veranderen in een fris, blauw woordmerk. Internationaal sprak het Gelders Archief in 2010 een aardig woordje mee.

Architectenbureau De Twee Snoeken

Het Gelders Archief koos het architectenbureau De Twee Snoeken om zijn nieuwbouw te laten ontwerpen. Architectenbureau De Twee Snoeken is gevestigd in 's Hertogenbosch. De keuze is gemaakt na een procedure volgens de Europese aanbestedingsregels.

In november 2009 kocht het Gelders Archief bouwgrond op een deel van het voormalige Billiton-terrein aan de Westervoortsedijk in Arnhem. De gekochte kavel ligt naast het politiekantoor. Het Gelders Archief laat op dit terrein een nieuw pand bouwen met kantoorruimten, publieksfaciliteiten en depots. Het nieuwe gebouw is in 2013 gereed.

Websitebezoek

De vernieuwde website van het Gelders Archief kreeg bijna 18% meer bezoeken dan in 2009. Gedurende 125.000 bezoeken raadpleegden bezoekers vorig jaar bijna een miljoen pagina's: 923.000. De nieuwe website, die sinds juni 2010 online is, gaat uit van een nieuwe, meer thematische aanpak. De zoekvragen en belangstelling van de gebruiker staan centraal. Bovendien sluit de nieuwe website meer aan bij de moderne, sociale internetmedia.

De internetsite gaat in de toekomst dienen als platform voor de publiekspresentatie van de gedigitaliseerde doop-, trouw- en begraafboeken, de Burgerlijke Stand en de kaarten-, tekeningen- en prentenverzameling. Het Gelders Archief is bezig om deze bronnen te digitaliseren of heeft vergaande plannen om dit te gaan doen.

Website	Bezoeken	Bezoekers	Zoekvragen
www.geldersarchief.nl	124.510	71.400	
www.mijngelderland.nl	82.400	69.400	
www.genlias.nl (Gelders deel)			1.350.000
www.archieven.nl (GldA)			309.900

Via de nieuwe website kunnen nu meer dan 82.000 foto's, prenten, tekeningen, zegels en andere afbeeldingen uit de collectie van het Gelders Archief worden bekeken (de beeldbank) en meer dan 3,3 miljoen archiefbeschrijvingen.

Het Gelders Archief streeft er naar om in 2013 alle archieftoegangen op het internet geplaatst te hebben. In 2010 kwamen er 111 archieftoegangen op internet bij. In 2012 zijn alle archieftoegangen gedigitaliseerd en op internet raadpleegbaar.

De nieuwe website van het Gelders Archief is ontwikkeld door ab-c media, een webbureau dat is gespecialiseerd in websites voor de erfgoedsector. Websites die dit bedrijf ontwierp vielen eerder in de prijzen.

Hoe ziet de top vijf van meest geraadpleegde collecties via onze website over 2009-2010 er uit?

- 1 Bevolkingsregister Gemeente Renkum (reconstructie)
- 2 Kaartencatalogus
- 3 Hof van Gelre en Zutphen
- 4 Topgrafisch Historische Atlas Gelderland
- 5 Persoonsgegevens ORA Veluwe

Van studiezaal naar het eigen bureau thuis

In tegenstelling tot het aantal websitebezoeken daalde het aantal bezoeken aan de studiezaal naar 5.600 (- 8,7%). De beschikbaarheid van meer

historische gegevens, toegangen op de collecties en historische beeldbanken op internet leidt tot ander bezoekgedrag in de studiezaal. De bezoekers raadplegen de originele archiefstukken vaker en intensiever dan vroeger het geval was, veelal in combinatie met internet. Een grote groep bezoekers bereidt zijn onderzoek thuis voor en fotografeert de originele stukken. De plaats van onderzoek verandert daardoor van de studiezaal naar het eigen bureau thuis.

Hoe ziet de top vijf van meest in de studiezaal geraadpleegde collecties over 2009-2010 er uit?

- 1 Notariële archieven 1811-1925
- 2 Gewestelijke besturen in de Bataafs-Franse tijd
- 3 Gelderse Rekenkamer
- 4 Hof van Gelre en Zutphen, Hof van Justitie en Departementale Gerechtshof
- 5 Heren en graven van Culemborg

De genealogische belangstelling is duidelijk in de 'hitlijsten' zichtbaar

Erfgoed Gelderland, een coöperatieve vereniging

The logo for Gelders Archief consists of the words 'GELDERS' and 'ARCHIEF' stacked vertically in a light blue, sans-serif font. The text is contained within a white rectangular box.The logo for Gelders Erfgoed consists of the words 'GELDERS' and 'ERFGOED' stacked vertically in a light blue, sans-serif font. The text is contained within a white rectangular box.

Gelders Archief en Gelders Erfgoed hebben op 31 december 2009 de coöperatieve vereniging Erfgoed Gelderland opgericht. Deze twee organisaties zijn tevens de eerste twee leden van de coöperatie. Binnen Erfgoed Gelderland voeren de leden gezamenlijke projecten uit. Ze blijven verantwoordelijk voor hun primaire processen (hoofdtaken), deze worden door het lidmaatschap van de coöperatie niet aangetast.

De coöperatie wil onder meer de zorg voor het Gelderse erfgoed verder professionaliseren en de samenwerking tussen Gelderse erfgoedinstellingen bevorderen. De oprichtende partijen willen dat Erfgoed Gelderland zich ontwikkelt tot een brede organisatie, waarin een groot aantal Gelderse erfgoedorganisaties gaan samenwerken. Deze samenwerking hoeft zich echter niet te beperken tot de uitvoering van gezamenlijke projecten. De samenwerking kan een 'totaalconcept' zijn, waarbij de lidorganisaties kiezen zich naar buiten toe te presenteren als een verbond van verenigde organisaties. Dit kan bijvoorbeeld door een intensieve afstemming van beleid en naar buiten te treden met een gezamenlijke huisstijl.

Gelders Archief en Gelders Erfgoed bevestigen hun intensieve samenwerking door vanaf 2010 dezelfde huisstijl te hanteren. De huistijl - een woordmerk met het blauwe lettertype Estilo - is ontworpen door Accu Grafisch Ontwerpers in Arnhem. Ook de coöperatie Erfgoed Gelderland gebruikt deze huisstijl.

Buitenlandse contacten

Het Gelders Archief onderhield ook in 2010 intensieve internationale contacten. Zo was het Gelders Archief in mei vertegenwoordigd in Salt Lake City op een bijeenkomst van een internationaal 'Advisory Committee' van de Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints (Mormonen) over genealogische bronnen.

Medewerkers van het Archief verleenden medewerking aan de organisatie van internationale congressen en symposia in Ede (BENEDELIM, jaarlijks congres bezocht door Vlaamse, Nederlandse, Duitse en Luxemburgse archivariissen), het Vredesplais in Den Haag ('Archives without Borders'), in het Duitse Bocholt (16e Duits-Nederlands Archiefsymposium) en in de Duitse Ruhr-Universität in Bochum (Moderne Devotie).

TV-programma *Verborgen Verleden* met Leon de Winter bij het Gelders Archief

Het populaire tv-programma *Verborgen Verleden* (NTR) maakte op vrijdag 17 december opnamen van een onderzoek naar de voorouders van de bestsellerauteur en columnist Leon de Winter.

Medewerkster Ilse Nagelkerke van het Gelders Archief ontving Leon de Winter in de studiezaal en begeleidde hem bij zijn historische zoektocht. Uit de reacties van de populaire auteur was te merken dat voor hem een onbekende wereld opening. Hij liet zich door zijn eigen familiegeschiedenis verrassen.

In het programma *Verborgen Verleden* onderzoeken bekende Nederlanders hun familiegeschiedenis. De aflevering met Leon de Winter werd op 20 februari 2011 uitgezonden.

Archieftoegang 'Tentoonstellingen in Sonsbeek' klaar

Tot de meest bekende en spraakmakende evenementen van Arnhem na de oorlog behoren de Sonsbeektentoonstellingen. De archieven van de opeenvolgende tentoonstellingorganisaties zijn toegankelijk gemaakt (toegangnummer 2058) en beschikbaar via het internet.

De Arnhemse wethouder H. Klompé bezocht in 1948 een openluchttentoonstelling van beeldhouwwerken in Londen. Dit bracht het VVV op het idee om zo'n tentoonstelling ook in Arnhem te organiseren. De eerste beeldhouwtentoonstelling in 1949 trok meer dan 100.000 bezoekers naar park Sonsbeek, de eerste in wat een traditie zou gaan worden. Het was de primeur op het vasteland van Europa.

De toegang kwam tot stand met financiële steun van de gemeente Arnhem. De archieven zijn - op enkele uitzonderingen na - openbaar.

Archieftoegangen gemeente Renkum

Sinds 2003 zijn meer dan honderd archieven van en uit de gemeente Renkum met een lengte van meer dan één kilometer toegankelijk gemaakt. Hiertoe behoren onder andere de archieven van de secretarie (1945-1988), Gemeentewerken (1920-1988), politie en brandweer en veel kleine particuliere archieven in sociale en kerkelijke sfeer.

De toegangen zijn raadpleegbaar op internet, met uitzondering van onder andere de archieven van de secretarie en gemeentewerken, omdat de openbaarheid van deze bestanden nog geregeld moet worden. In 2010 werd het project praktisch afgerond.

Opvallende feiten

ONTMOET DE GEITENKAMP

- Gelders Archief, Volksuniversiteit Arnhem, Historisch Museum Arnhem (HMA) en Gelderland Bibliotheek organiseerden samen de tentoonstelling 'Ontmoet je wijk' in het HMA (6000 bezoekers). Samenstelster Mieke Gresnigt verzorgde ook satellietexposities in verschillende Arnhemse wijken. Het Gelders Archief ontwikkelde de bijbehorende website.
- Honderden films van het Gelders Archief zijn door het Audiovisueel Archief Gelderland (AVAG) gedigitaliseerd. Met subsidie in het kader van Erfgoed van de Oorlog zijn 66 films gedigitaliseerd en opgenomen in de filmdatabase www.oorloginblik.nl.
- Het Gelders Archief werkt aan een virtuele onderzoeksruimte op zijn website voor de presentatie van bronnen van vóór 1580, zoals de rekeningen van de landrentmeester en de graven en hertogen van Gelre.
- Op 16 november overleed mw. Dr. H. (Rie) M. De Boois, bestuurslid sinds de oprichting van het Gelders Archief.

- De Dag van de Arnhemse Geschiedenis op zaterdag 23 oktober werd goed bezocht. Verhalen op verschillende locaties, een historische boekenmarkt, museumrondleidingen, lezingen, discussies en filmvoorstellingen vormden het hart van de Dag. Gelders Archief was één van de organisatoren.
- In het Stadtmuseum van het Duitse Gera was een tentoonstelling te zien met foto's van de bekende Nederlandse fotografe Emmy Andriesse (1914-1953) uit de collectie van het Gelders Archief. Andriesse fotografeerde in september 1945, enkele maanden na de bevrijding, de ruïnes van het door de Duitsers uitgемergelde Arnhem. De expositie, die 1500 bezoekers trok, liep van 22 maart tot 30 mei 2010.
- In november startte medewerkster Menoucha Ruitenberg met het toegankelijk maken van een van de parels onder de huis- en familiearchieven van het Gelders Archief. Het was een lang gekoesterde wens van het Gelders Archief om het belangrijk familiearchief Bentinck te ontsluiten. Mede dankzij financiering door het VSBfonds, het Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland, de gemeente Rheden en Landgoed Middachten ging die wens in vervulling.

Cijfers zeggen veel

Voor geïnteresseerden in lokaal en regionaal historisch onderzoek in Gelderland staan vanaf nu handige verwijzingen op de website van het Gelders Archief. Verwijzingen naar duizenden archiefbronnen en gedrukte publicaties die onderzoekers helpen bij het verzamelen van cijfermateriaal op tal van maatschappelijke terreinen uit de periode circa 1795 tot bijna de dag van vandaag.

Deze verwijzingen hebben de toepasselijke naam gekregen van:

Gelderland in Cijfers

'Gelderland in Cijfers' leidt naar statistische informatie, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, mensen, landbouw en nijverheid, kerkelijke en politieke gezindte, armenzorg en onderwijs.

Hoe vind ik 'Gelderland in Cijfers'?
Op www.geldersarchief.nl zijn de verwijzingen te vinden onder de zoekfunctie 'archieven'. Vul vervolgens in 'Gelderland in cijfers'.

- In 2010 kwam het project 'Gelderland in cijfers' gereed. Het project leidt naar statistische informatie, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, mensen, landbouw en nijverheid, kerkelijke en politieke gezindte, armenzorg en onderwijs vanaf circa 1795. Het resultaat is gepubliceerd op www.geldersarchief.nl. Het project werd gefinancierd door de provincie Gelderland.
- De naamlijsten en de originele gegevens van de Doop-, Trouw- en Begraafboeken - de kerkboeken van voor de invoering van de Burgerlijke Stand - worden gescand en later op het internet geplaatst. Dit project, waaraan 14 mensen werken, startte in juli 2008. Het gaat bij de naamlijsten om 4,5 miljoen beschrijvingen.
- In 2010 kondigde het nieuwe kabinet Rutte-Verhagen aan om 25% te bezuinigen op de rijksbijdrage aan de Regionaal Historische Centra. De provincies zouden dit deel van de rijksbijdrage moeten overnemen. Ook gemeenten hebben aangekondigd om te gaan bezuinigen. Op het moment van publicatie van dit jaarverslag is nog niet duidelijk hoe de bezuinigingen uitpakken voor het Gelders Archief.

Resultatenrekening 2010

Bijdragen / inkomsten

Bijdragen lumpsum rijk en gemeenten	3.956.494
Programmabijdragen rijk en gemeenten	48.000
Reguliere inkomsten	196.197
	<hr/>
	4.200.692

Lasten / bijdragen

Personeelskosten	2.284.317
Overige personeelskosten	101.099
Kosten reguliere diensten	35.479
Afschrijvingskosten	103.463
Huisvestingskosten	793.858
Exploitatielasten huisvesting	178.120
Incidentele kosten huisvesting	705.565
ICT kosten	87.382
Organisatiekosten	85.934
Financiële baten en lasten	- 8.109
	<hr/>
	4.367.107

Bedrijfsresultaat	- 166.415
-------------------	-----------

Overige baten

Projecten	53.627
Zakelijke diensten	115.153
Exploitatieresultaat	2.365

BDO Audit & Assurance BV gaf in maart 2011 een controleverklaring over de jaarrekening 2010 af.

Vaste rubriek in De Gelderlander

Vanaf woensdag 3 februari publiceerde het Gelders Archief wekelijks een illustratie uit zijn rijke collectie in De Gelderlander (editie Arnhem en Veluwezoom). Het ging om tekeningen, prenten, en affiches, voorzien van een vlot geschreven toelichtende tekst.

Chef-redacteur Tom Ruijfkrook van De Gelderlander schreef op 30 januari in zijn krant: 'Naar mijn mening een mooie toevoeging aan het editiekatern'. Hij constateerde in zijn column *Tussen de regels* dat de belangstelling voor geschiedenis groot is bij de lezers. De samenwerking tussen De Gelderlander en het Gelders Archief vond hij 'voor de hand liggen . . . om de juweeltjes uit het archief ook voor onze lezers zichtbaar te maken'.